

บทที่ 4

ผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

4.1 สภาพทั่วไปของประเทศต่างๆในกลุ่มประเทศอาเซียนบวกสาม

4.1.1 ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีพื้นที่ 699.4 ตารางกิโลเมตร ประชากร 5.31 ล้านคน มีรูปแบบการปกครองระบอบสาธารณรัฐแบบรัฐสภา (Parliamentary Parliament) มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขและนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำรัฐบาลและหัวหน้าบริหาร อัตรากาเรจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 1.3 (พ.ศ. 2555) สินค้านำเข้าหลักของสิงคโปร์ ได้แก่ Mineral Fuels, Crude Petroleum อาหาร/เครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์ เหล็ก/เหล็กกล้า เครื่องจักรและอุปกรณ์ เครื่องบินและอุปกรณ์ ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำเข้าจากประเทศสำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย ซาอุดีอาระเบีย ไทยและอินเดีย สินค้าส่งออกของสิงคโปร์ คือ การส่งออกต่อ (Re-export) สินค้าต่างๆ เนื่องจากสิงคโปร์ไม่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งประเทศที่เป็นตลาดสำคัญ ได้แก่ มาเลเซีย สหภาพยุโรป ฮองกง จีน อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ไต้หวัน และไทย นโยบายการค้าของสิงคโปร์ เป็นนโยบายการค้าเสรีการนำเข้า/ส่งออก สินค้าจากต่างประเทศอย่างเสรี โดยผู้นำเข้า/ส่งออกจะต้องจดทะเบียนตั้งบริษัทไว้กับหน่วยงานสิงคโปร์ Accounting & Corporate Regulatory Authority (ACRA) และได้รับใบอนุญาตการนำเข้า/ส่งออกจาก International Enterprise Singapore (IE Singapore) มาตรการภาษีทางการค้าของสิงคโปร์ สินค้าส่วนใหญ่จะไม่เก็บภาษีนำเข้า ยกเว้นสินค้า 4 รายการจะต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ (Goods Services Tax : GST) ร้อยละ 7 ได้แก่ เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ (เช่น เบียร์ เหล้า ไวน์) บุหรี่และยาสูบ น้ำมันปิโตรเลียม และรถยนต์ รถจักรยานยนต์ สิงคโปร์เป็นคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 5 ของไทย(รองจาก ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกาและมาเลเซีย)ไทยเป็นคู่ค้าอันดับที่ 9 ของสิงคโปร์ (พ.ศ. 2554) โดยมีมูลค่าการค้ารวม 19,237.38 ล้านเหรียญสหรัฐไทยส่งออก 11,450.09 ล้านเหรียญสหรัฐฯ นำเข้า 7,787.29 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยไทยได้ดุลการค้า 3,662.80 ล้านเหรียญสหรัฐฯ(กระทรวงการต่างประเทศ,2555)

4.1.2 ประเทศบรูไน

ประเทศบรูไนมีพื้นที่ 5,765 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 415,717 คน (พ.ศ. 2556) รายได้หลักของประเทศมาจากน้ำมันร้อยละ 48 และก๊าซธรรมชาติร้อยละ 43 เป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับ 4 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (รองจาก อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย) และผลิตก๊าซธรรมชาติเป็นอันดับ 4 ของโลก ดังนั้นสินค้าส่งออกหลักของบรูไน ได้แก่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (คิดเป็นร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด) โดยตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น อังกฤษ ไทย สิงคโปร์ ใต้หวัน สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์และเกาหลีใต้ สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ชิ้นส่วนเครื่องบินและเรือบรรทุกสินค้า เหล็ก/เหล็กกล้า วัสดุสิ่งทอ ข้าวและผลไม้ โดยนำเข้าจากประเทศ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ เกาหลีใต้และออสเตรเลีย จากการส่งออกน้ำมันและก๊าซธรรมชาติทำให้ประชากรในประเทศบรูไนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเป็นอันดับ 2 ในอาเซียน และอันดับ 26 ของโลก แต่รัฐบาลบรูไนเริ่มหันมาสนใจกับทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆเช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ สัตว์น้ำ และพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ในช่วงแรก รัฐบาลมุ่งสนับสนุนโรงงานและอุตสาหกรรมขนาดเล็กในภูมิภาคเพื่อผลิตผลผลิตให้กับผู้บริโภคในท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรกแล้วจึงจะขยายไปสู่การผลิตเพื่อการส่งออกระยะยาว โดยรัฐบาลหวังว่าอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเข้ามาแทนที่อุตสาหกรรมน้ำมัน เนื่องจากมีการคาดการณ์ว่าปริมาณน้ำมันสำรองที่ยืนยันแล้ว (proven reserve) ของประเทศจะหมดลงในราวปี 2558

บรูไนเป็นคู่ค้าอันดับที่ 9 ของไทยในอาเซียน สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยได้แก่ ข้าว ผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งและแห้ง น้ำตาล ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปลาหมึกแห้ง สินค้าปศุสัตว์อื่นๆและกล้วยไม้ ส่วนสินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากบรูไน ได้แก่ น้ำมันดิบ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ โดยทั่วไปประเทศบรูไนจะมีการเรียกเก็บภาษีสินค้านำเข้าแต่ละประเภท ดังนี้ อาหาร สินค้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมจะได้รับการยกเว้นภาษี เครื่องมือและเครื่องใช้ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ไม้ซุง อุปกรณ์และเครื่องดำเนินการถ่ายภาพ เพอร์ซิเจอร์ ยานพาหนะและอะไหล่ เรียกเก็บอัตราร้อยละ 20 น้ำหอมและเครื่องสำอาง ร้อยละ 30 แต่เนื่องจากประเทศไทยและบรูไนต่างเป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน มีการประกาศลดภาษีสินค้านำเข้าระหว่างกันอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5 และมีสินค้าต้องห้ามบางประเภทที่เรียกเก็บภาษีสูง เช่น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ

4.1.3 ประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชามีพื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 14.7 ล้านคน ระบบการปกครองเป็นการปกครองระบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ในปี พ.ศ. 2555

เศรษฐกิจของกัมพูชามีการขยายตัวร้อยละ 7.3 ด้านนโยบายเศรษฐกิจ รัฐบาลประเทศกัมพูชาพยายามลดอุปสรรคทางการค้าทั้งด้านภาษีศุลกากรและอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรลง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อพัฒนาศักยภาพของกัมพูชา หลายด้าน ได้แก่ การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมการสร้างงาน การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของเพื่อประกันความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในสังคม และการเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถของรัฐบาลในการดำเนินโครงการปฏิรูปในทุกสาขาเพื่อลดความยากจนและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เสื้อผ้า สิ่งทอ ไม้ ยางพารา ข้าว ปลา ยาสูบ และรองเท้า โดยตลาดส่งออกหลักคือ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป (EU) สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม บุหรี่ ทองคำ วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร ยานพาหนะและยานอกจากนี้กัมพูชายังเป็นประเทศที่ได้รับสิทธิประโยชน์ GSP (Generalized System of Preferences) จากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป ในการส่งออกสินค้าไปยังตลาด EU โดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า รัฐบาลกัมพูชา ได้กำหนดนโยบายการค้าโดยใช้แนวทางการขยายสาขาการค้า (Trade Sector-Wide Approach ; Trade SWAp) โดยมีเป้าหมายให้ประเทศมีการขยายตัวทางการค้าในหลากหลายสาขา นอกจากนี้ เครื่องนุ่งห่มและการท่องเที่ยว โดยมี 3 ด้านหลัก (1) การปฏิรูปกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกทางการค้า (2) การพัฒนาการส่งออกสินค้าและบริการ (3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาทางการค้า โดยมีภาษีศุลกากรเป็นเครื่องมือหลักของนโยบายการค้า แต่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวได้ระยะกลางของรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งมีเป้าหมายในการลดพึ่งพารายได้จากภาษีศุลกากร มาตรการด้านภาษีของกัมพูชา ในด้านภาษีนำเข้า รัฐบาลกัมพูชา มีนโยบายยกเว้นภาษีแก่เครื่องมือเครื่องจักรทางการเกษตร อุปกรณ์การศึกษา ยกรักษาโรค และเครื่องกีฬา สินค้าชั้นกลาง เช่น ปูนซีเมนต์ เหล็ก กระเบื้องหรือสินค้าที่จำเป็นคือชีวิตประจำวัน จำพวก เนื้อสัตว์ ผลไม้ น้ำมันพืช น้ำตาล เสื้อผ้า เรียกเก็บภาษีร้อยละ 7 สินค้าประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ น้ำมันดีเซล เรียกเก็บภาษีร้อยละ 15 สินค้าสำเร็จรูปและสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น โทรทัศน์ เฟอร์นิเจอร์ รถยนต์ บุหรี่และน้ำหอม เรียกเก็บภาษีร้อยละ 35 นอกจากนี้การนำเข้าสินค้าทุกรายการจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 ของราคานำเข้า

ในปี 2554 การค้ารวมระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา มีมูลค่า 93,152.09 ล้านบาท แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 87,779.7 ล้านบาทและมูลค่าการนำเข้า 5,372.39 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังกัมพูชา ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป น้ำตาลทราย มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องดื่ม เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว ปูนซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์ยาง เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล เหล็ก เหล็กกล้า ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญจากกัมพูชา ได้แก่ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้

เสื้อผ้าสำเร็จรูป พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบและผลิตภัณฑ์ยาสูบ นอกจากนี้ ไทยและกัมพูชายังมีกรอบความร่วมมือต่างๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy ; ACMECS) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region ; GMS) และกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ซึ่งในปี 2554 การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา มีมูลค่าถึง 70,518.17 ล้านบาท

4.1.4 ประเทศจีน

ประเทศจีนมีพื้นที่ 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากร 1.34 ล้านคน (พ.ศ. 2556) มีการปกครองแบบสังคมนิยมจีน (Communist State) มีอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ ร้อยละ 7.8 (พ.ศ. 2555) โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 ของจีน เน้นให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจไปยังกลุ่มต่างๆ ภายใต้แนวคิด "Inclusive Growth" ดังนี้ (1) การปรับลดเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อเน้นการพัฒนาเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ (2) ลดการพึ่งพาการลงทุนและการส่งออก หันมาส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ รวมถึงปฏิรูประบบภาษีเพื่อลดภาระของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยแต่ละจะปรับเปลี่ยนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (3) การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (4) การพัฒนาเทคโนโลยีตามแนวความคิด "Design in China" และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมท้องถิ่น (Indigenous Innovation) เพื่อลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ (5) การให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม (6) การเร่งปฏิรูปภาคการเงิน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการเงินของจีน

ในปี 2554 จีนเป็นประเทศคู่ค้าอันดับที่ 2 ของไทย เป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 2 ของไทย การค้ารวมมีมูลค่า 57,983.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยแบ่งเป็นการส่งออกมีมูลค่า 27,402.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และการนำเข้ามีมูลค่า 30,581.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังจีน ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ยางพารา เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง น้ำมันสำเร็จรูป แผลวงจรไฟฟ้า ไม้และผลิตภัณฑ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่นๆ สินค้านำเข้าของไทยจากจีนที่สำคัญได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรและส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด ผ้าผืน แผงวงจรไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์โลหะ ตามกรอบข้อตกลงเปิดการค้าเสรีอาเซียน-จีน จีนได้ลดอัตราภาษีลง โดยแบ่งการลดอัตราภาษีเป็น 2 ส่วน คือ การลดภาษีสินค้า Early Harvest Program ในส่วนนี้จะครอบคลุมสินค้าเกษตรภายใต้พิกัด

ศุลกากรตอนที่ 01-08 รวมทั้งสินค้าเฉพาะ (Specific product) ที่มีผลเฉพาะกับประเทศที่ตกลงกันสองฝ่ายเท่านั้น เช่น ไทยกับจีนตกลงที่จะเร่งลดภาษีระหว่างกันอีก 2 รายการ คือ ถ่านหินแอนทราไซต์และถ่านหินโค้ก/เฮมิโค้ก ส่วนที่สองคือ การลดภาษีสินค้าทั่วไป โดยแบ่งเป็น สินค้าปกติ (Normal Track) และสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ทั้งนี้ สินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน จะได้อัตราส่วนค่าของสินค้าตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงกัน คือ สินค้าบางประเภทต้องใช้วัตถุดิบภายในทั้งหมด (Wholly Obtained) ส่วนสินค้าอื่นๆต้องมีมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555)

4.1.5 ประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซียมีพื้นที่ 5.1 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากร 225 ล้านคน (พ.ศ. 2555) มากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจาก จีน อินเดีย และสหรัฐอเมริกา มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยในระบบสาธารณรัฐแบบ Unitary Republic ซึ่งมีการปกครองตนเองในบางพื้นที่ (Provincial Autonomy) โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข ในปี 2555 มีอัตราการการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 6.1 ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เศรษฐกิจของอินโดนีเซียเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพารายได้จากการส่งออกน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจราคาน้ำมันในตลาดโลกตกลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของอินโดนีเซีย รัฐบาลได้ปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศ เพื่อสร้างความเจริญเติบโตของประเทศและลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชาชน โดยเน้นการขยายตัวของการบริโภคในประเทศและการลงทุน นอกจากนี้ยังส่งออกสินค้าที่ไม่ใช่น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งขยายตลาดไปยังตลาดใหม่ๆ เช่น ตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออก และแอฟริกา สินค้าส่งออกที่สำคัญของอินโดนีเซีย ได้แก่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เครื่องใช้ไฟฟ้า ไม้อัด เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยางพารา ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ จีนและเกาหลีใต้ สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อาหาร ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้และไทย

อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยอันดับที่ 3 ในอาเซียนรองจากมาเลเซียและสิงคโปร์ ในปี 2555 การค้ารวมระหว่างไทยกับอินโดนีเซียมีมูลค่า 598,934 ล้านบาท โดยเป็นการส่งออก 346,267 ล้านบาท และเป็นการนำเข้า 252,667 ล้านบาท สินค้าส่งออกหลักของไทยไปยังอินโดนีเซีย ได้แก่ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำตาลทราย เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ สินค้าที่ไทยนำเข้าหลักจากอินโดนีเซีย ได้แก่ น้ำมันดิบ ถ่านหินและสินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ อินโดนีเซียเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน มาตรฐานทางการค้าระหว่างไทยกับอินโดนีเซียจึงเป็นอัตราภายใต้

CEPT (Common Effective Preferential Tariff Scheme) ซึ่งมีอัตราภาษีเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2556)

4.1.6 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีพื้นที่ 377,835 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 126.5 ล้านคน (พ.ศ. 2554) มีระบบการปกครองระบบเสรีประชาธิปไตยโดยมีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุด และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและมีสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นสัญลักษณ์ของประเทศ ไม่ใช่องค์ประมุขและไม่มีอำนาจในการบริหารประเทศ สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการขนส่ง พาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ สารกึ่งตัวนำ เครื่องจักรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน เกาหลีใต้ฮ่องกง และไทย สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องมือเครื่องจักร เชื้อเพลิง อาหาร เคมีภัณฑ์ สิ่งทอ วัตถุดิบ ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ออสเตรเลีย ซาอุดีอาระเบีย

ญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าสำคัญของไทย ในปี 2555 มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยและญี่ปุ่นมีมูลค่า 73,059.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แบ่งเป็นการมูลค่าการส่งออก 23,479.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และมูลค่าการนำเข้า 49,579.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ไม้แปรรูป เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ยางพารา อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป สินค้านำเข้าที่สำคัญจากญี่ปุ่น ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เหล็ก/เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ ตามกรอบการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership ; AJCEP) ได้มีการกำหนดรูปแบบในการลดภาษี โดยแบ่งเป็นกลุ่มสินค้าดังนี้ (1) สินค้าลดภาษีปกติ จะต้องลดภาษีลงเป็น 0 (2) สินค้าอ่อนไหว กำหนดให้ลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0-5 (3) สินค้าอ่อนไหวสูง เป็นกลุ่มสินค้าที่ยังต้องได้รับการคุ้มครอง จึงกำหนดให้ลดภาษีลงเหลือไม่เกินร้อยละ 50 (4) สินค้ายกเว้น เป็นสินค้าที่จะไม่นำมาลด/ยกเลิกภาษี (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2551)

4.1.7 ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้มีพื้นที่ 99,392 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 51.03 ล้านคน (ปี 2556) มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ ในปี 2555 มีมูลค่าการค้ารวม 1.067 ล้านล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา แบ่งเป็นการส่งออก มีมูลค่า 548,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ

การนำเข้า 519,500 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา สินค้าส่งออกสำคัญของเกาหลีใต้ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากน้ำมัน ชิ้นส่วนประกอบ เครื่องจักร ยานยนต์และปิโตรเลียม ตลาดส่งออกสำคัญได้แก่ จีนอาเซียน สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น สินค้านำเข้าสำคัญของเกาหลีใต้ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง ชิ้นส่วนประกอบ ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากน้ำมันและถ่านหิน ตลาดนำเข้าสำคัญได้แก่ จีน ญี่ปุ่น อาเซียนและสหภาพยุโรป

เกาหลีใต้เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับ 10 ของไทย ในปี 2555 มีมูลค่าการค้ารวม 13,748.53 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา แบ่งออกเป็นการส่งออกไปยังเกาหลีใต้ มูลค่า 4,778.9 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา และนำเข้าจากเกาหลีใต้มีมูลค่า 4,200.83 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ ยางพารา แผงวงจรไฟฟ้า น้ำตาลทราย เคมีภัณฑ์ น้ำมันปิโตรเลียม สินค้าที่นำเข้าสำคัญได้แก่ เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ตามกรอบความตกลงการค้าอาเซียน-เกาหลี (ASEAN-Korea Free Trade Agreement ; AKFTA) มีการกำหนดรูปแบบการลด/ยกเลิกภาษีเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มสินค้าปกติ เป็นกลุ่มสินค้าที่จะต้องลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 (2) กลุ่มสินค้าอ่อนไหว สำหรับกลุ่มสินค้าอ่อนไหว สำหรับอาเซียน 6 และเกาหลี ของสินค้ากลุ่มนี้ลงเหลือร้อยละ 0-5 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

4.1.8 ประเทศ สปป.ลาว

ประเทศ สปป.ลาว มีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 6.6 ล้านคน (พ.ศ. 2556) มีการปกครองระบอบสังคมนิยม โดยพรรคการเมืองเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 8.3 (พ.ศ. 2555) ทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ ไม้ ดีบุก ยิปซัม ตะกั่ว เหล็ก ถ่านหินลignite สังกะสี ทองคำ อัญมณี หินอ่อน น้ำมันและแหล่งผลิตไฟฟ้า สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ไม้ซุง ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม้ สินแร่ เศษโลหะ ถ่านหิน หนังกบและหนังฟอก ข้าวโพด ใยยาสูบและกาแฟ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ไทย จีนและเวียดนาม สินค้านำเข้า ได้แก่ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้ความร้อน อาหาร ผ่าฝืน สารเคมีและเครื่องอุปโภคบริโภค ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ไทย จีนและเวียดนาม สปป.ลาว ใช้ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม ตั้งแต่ปี 2518 และเริ่มปฏิรูประบบเศรษฐกิจเสรี เมื่อ พ.ศ. 2529 โดยใช้นโยบายจินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism) เน้นระบบราคาให้เป็นไปตามกลไกตลาด ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศมากขึ้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ สปป.ลาว ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2554-2558) เพื่อนำ สปป.ลาว ไปสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงประเทศเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมและออกจากสถานะประเทศที่ด้อยพัฒนา (Least developed country ; LDC) ภายใน พ.ศ. 2563

ปี 2555 ไทยเป็นคู่ค้าอันดับที่ 1 ของ สปป.ลาว ขณะที่ สปป.ลาว เป็นคู่ค้าอันดับที่ 26 ของไทย มีมูลค่าการค้ารวม 150,135 ล้านบาท สินค้าส่งออกไปลาวที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง รถยนต์ เครื่องจักรเหล็ก เคมีภัณฑ์ ผ้าฝ้าย ยานพาหนะ เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม ปูนซีเมนต์ สินค้านำเข้าจาก สปป.ลาวที่สำคัญ ได้แก่ สินแร่โลหะ เชื้อเพลิง ไม้แปรรูป พืช ผักและผลไม้ ถ่านหิน ปุ๋ย ลวดแลพสายเคเบิล เครื่องจักรไฟฟ้า สิ่งพิมพ์ ประเทศไทยมีนโยบายสนับสนุนการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งลาว ทั้งในกรอบอาเซียนและยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) โดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรและยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าในลักษณะ One Way Free Trade (กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2554)

4.1.9 ประเทศมาเลเซีย

มาเลเซียมีพื้นที่ 329,750 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 29.62 ล้านคน (พ.ศ. 2556) มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 5.2 (พ.ศ. 2555) สินค้าส่งออกที่สำคัญของมาเลเซีย ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตปิโตรเลียมและก๊าซเหลว ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ น้ำมันปาล์ม ยาง สิ่งทอและเคมีภัณฑ์ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น ไทย ฮองกง อินเดีย สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม พลาสติก พาหนะ เหล็กและเหล็กกล้า เคมีภัณฑ์ ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ไทย อินโดนีเซีย ไทย เกาหลีใต้ รัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นที่การพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี 2563 (Vision 2020) โดยเน้นการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงรวมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และยังได้วางเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจต่อจาก Vision 2020 คือ นโยบายวิสัยทัศน์แห่งชาติ (National Vision Policy ; NVP) ซึ่งมีเป้าหมายให้มาเลเซียเป็นประเทศที่มีความยืดหยุ่นคงทนและมีความสามารถในการแข่งขัน โดยจะเน้นการลงทุนที่มีการค้นคว้าวิจัยและเทคโนโลยีสูง นอกจากนี้ยังเปิดรับการค้า การลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากตะวันตกเพื่อการพัฒนาประเทศตาม Vision 2020 และขยายการค้ากับประเทศกำลังพัฒนาเพื่อลดการพึ่งพาดตลาดสหรัฐอเมริกาและยุโรป

มาเลเซียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 4 ของของไทย (พ.ศ. 2554) มีการค้ารวมมูลค่า 24,724.8 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการค้าชายระหว่งแดนร้อยละ 74 ของการค้ารวมทั้งหมด มีโดยแบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 12,398.75 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา และการนำเข้ามีมูลค่า 12,326.06 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา สินค้าส่งออกของไทยไปมาเลเซีย ได้แก่ ยางพารา คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องจักรและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สินค้าไทยนำเข้าจากมาเลเซีย ได้แก่

น้ำมันดิบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน น้ำมันสำเร็จ สินแร่และโลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2555)

4.1.10 ประเทศสหภาพพม่า

ประเทศพม่ามีพื้นที่ 678,500 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 55.16 ล้านคน (พ.ศ. 2556) ก่อนปี พ.ศ. 2554 พม่ามีการปกครองโดยรัฐบาลทหารภายใต้สภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ(State Peace and Development Council; SPDC) แต่อย่างไรก็ตามประเทศพม่าได้พยายามให้ประเทศก้าวไปสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงได้มีการจัดการเลือกตั้งในวันที่ 7 พ.ย. 2553 ซึ่งได้มีการดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยทั่วไป แต่ประเทศพม่ายังไม่ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ เนื่องจากคณะรัฐบาลทหารของประเทศพม่ายังคงมีอำนาจแต่เปลี่ยนแปลงสถานภาพจากรัฐบาลทหารมาเป็นรัฐบาลพลเรือน โดยคณะผู้บริหารระดับสูงยังคงเป็นนายทหารนอกราชการ ประเทศพม่ามีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 6.2 (พ.ศ. 2555) สินค้าส่งออกหลักของพม่า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อาหารประเภทสัตว์น้ำ เสื้อผ้า ัญชู่พืชและพืชไร่ โลหะและแร่ธาตุ ไม้สัก ตลาดส่งออกหลักของพม่า ได้แก่ ไทย อินเดีย จีน ฮองกง สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สินค้านำเข้าหลักของพม่า ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่งที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและใช้ไฟฟ้า สิ่งทอ น้ำมันเพื่อการบริโภค ธาตุ โลหะผลผลิตภัณฑ์โลหะ ตลาดนำเข้าหลัก ได้แก่ สิงคโปร์ จีน ไทย ญี่ปุ่น อินเดีย มาเลเซีย รัฐบาลพม่าได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเสรี โดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการผลิต การจัดการ และได้เปิดประเทศให้มีการค้าเพิ่มขึ้น โดยนโยบายด้านการค้าดังนี้ (1) ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก แต่่นโยบายนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่เนื่องจากรัฐบาลพม่ามีการควบคุมราคาพืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ข้าวและอ้อย (2) ส่งเสริมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เพื่อลดการขาดดุลการค้าและรักษาปริมาณเงินทุนสำรองต่างประเทศ (3) ขยายภาคอุตสาหกรรมการผลิตให้หลากหลาย โดยรัฐบาลจะให้การส่งเสริมในการผลิต เครื่องจักรยานพาหนะและอุปกรณ์ ยาง ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากไม้ แก้วรัฐวิสาหกิจของพม่า

มาตรการด้านภาษีการค้า ธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขายจัดเก็บในอัตราร้อยละ 5-20 ของรายได้ ธุรกิจบริการเฉพาะธุรกิจขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ รถยนต์ รถไฟ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการค้า จัดเก็บในอัตราร้อยละ ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารจัดเก็บอัตราร้อยละ 10 ของรายได้ ส่วนด้านภาษีนำเข้า รัฐบาลพม่าได้ประกาศเก็บภาษีสินค้านำเข้าหลายชนิดเป็นอัตราเดียวกันที่ร้อยละ 25 (ยกเว้น สินค้าคอมพิวเตอร์ ปุ๋ยและเวชภัณฑ์ ฯลฯ) สิ่งทอจัดเก็บในอัตราร้อยละ 5-300 ของมูลค่านำเข้า เครื่องจักรและอุปกรณ์ จัดเก็บในอัตราร้อยละ 15-200 ของมูลค่านำเข้า อุปกรณ์ในการขนส่ง จัดเก็บในอัตราร้อย

ละ 5-300 ของมูลค่านำเข้า และสินค้าอุปโภคบริโภคจัดเก็บในอัตราร้อยละ 50-200 ของมูลค่าการนำเข้า ภาษีส่งออก แยกออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (1) แป้ง แป้งข้าวเจ้า จัดเก็บในอัตรา 10 จี๊ตต่อเมตริกตัน (2) รำข้าว จัดเก็บในอัตรา 10 จี๊ตต่อเมตริกตัน (3) กากน้ำมันพืชจัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 ของมูลค่าส่งออก (4) รัชพืช จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 ของมูลค่าการส่งออก (5) ไม้ไฟ หนึ่งสัตว์ จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 และ 10 ของมูลค่าการส่งออก (กรมการค้าระหว่างประเทศ, 2554)

พม่าเป็นประเทศคู่ค้าอันดับที่ 6 ของไทย ในปี 2556 มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยและพม่ามีมูลค่า 7,821.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 3,788.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และมูลค่าการนำเข้า 4,032.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สินค้าส่งออกสำคัญที่ไทยส่งไปพม่าได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องดื่ม เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ปูนซีเมนต์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ ผ้าผืน เครื่องสำอาง สบู่ ผลิตภัณฑ์รักษาผิวและผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูป สินค้านำเข้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากพม่า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช สัตว์มีชีวิต สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งจากผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค กุ้ง เลนส์และอุปกรณ์การถ่ายรูป กาแฟ ชา เครื่องเทศ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2557)

4.1.11 ประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์มีพื้นที่ 300,000 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 105.72 ล้านคน (พ.ศ. 2556) มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 6.6 (พ.ศ. 2555) ประเทศฟิลิปปินส์มีการปกครองระบบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุข โครงสร้างทางเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์ประกอบด้วย ภาคบริการ ได้แก่ กิจการค้าปลีกและค้าส่ง บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การขนส่ง การท่องเที่ยวและโรงแรม รองลงมาภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เสื้อผ้าสำเร็จรูปรองเท้า อาหารแปรรูป และภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การประมง การเพาะปลูก มะพร้าว ข้าว ข้าวโพด กัญชหอม สับปะรด และมะม่วง สินค้าส่งออกสำคัญของฟิลิปปินส์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าโรงงาน งานไม้และเฟอร์นิเจอร์ เครื่องจักรและเครื่องมือ/อุปกรณ์ด้านการขนส่ง ชุดสายไฟรถยนต์ ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน ฮองกง สิงคโปร์ เยอรมัน เกาหลีใต้ ไทย ไต้หวัน สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า แร่เชื้อเพลิง เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง เหล็กและเหล็กกล้า สิ่งทอ รัชพืช เคมีภัณฑ์ พลาสติก ตลาดนำเข้าสินค้าที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์ จีน เกาหลีใต้ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย นโยบายการค้าที่สำคัญของฟิลิปปินส์ได้แก่ (1) มุ่งเน้นการบริการจัดการด้านเจรจาการค้าตามนโยบายการค้าเสรีและพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามนโยบายการค้าเสรี (2) เสริมสร้างความร่วมมือด้านการค้า

ลงทุนระกบทวภคคให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยเฉพาะกับจีนและอินเดีย (3) ส่งเสริมให้มีการขยายการส่งออกด้านการบริการรวมทั้งส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการบริการมากขึ้น (4) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน

ฟิลิปปินส์เป็นคู่ค้าอันดับที่ 6 ของไทย ในอาเซียน รองจาก มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และพม่า ในปี 2556 การค้ารวมของไทยและฟิลิปปินส์มีมูลค่า 7,669.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยแบ่งเป็นการส่งออก 5,042.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และนำเข้ามีมูลค่า 2,627.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปฟิลิปปินส์ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ สินค้านำเข้าของไทยจากฟิลิปปินส์ ได้แก่ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ สินแร่โลหะ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง ประเทศไทยและฟิลิปปินส์เป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน ภายใต้กรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนจึงมีการลดภาษีสินค้าระหว่างกันอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5 (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2557)

4.1.12 ประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนามมีพื้นที่ 329,560 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 92.47 ล้านคน (พ.ศ. 2556) เวียดนามมีการปกครองระบบสังคมนิยม มีพรรคการเมืองเดียวคือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของเวียดนาม (ปี 2554-2563) ให้ความสำคัญกับการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค แก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและพัฒนาสวัสดิการทางสังคม โดยมีเป้าหมายให้เวียดนามเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย (Modern industrialized country) ภายในปี 2563 รัฐบาลจึงเน้นส่งเสริมภาคธุรกิจ การลงทุนจากต่างประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งภาคการเกษตร และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ สินค้าส่งออกที่สำคัญของเวียดนาม ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า ข้าว น้ำมันดิบ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อาหารทะเล โทรศัพท์และอะไหล่โทรศัพท์ ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และกลุ่มประเทศอาเซียน สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เส้นยี่งทอ คอมพิวเตอร์ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์โทรศัพท์และอะไหล่โทรศัพท์ เหล็กและน้ำมันสำเร็จรูป ตลาดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศเกาหลี

เวียดนามได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศที่พัฒนาแล้ว (Most Favor Nation; MFN) กับ 89 ประเทศ รวมทั้งได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าอาเซียน ซึ่งอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5 นอกจากนี้เวียดนามยังได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า (Generalized System of Preference; GSP) จากประเทศ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่นและออสเตรเลียอีกด้วย ในปี 2556 ไทยและเวียดนามมีมูลค่าการค้ารวม 10,451.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยแบ่งเป็นการส่งออก 7,182.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และนำเข้า 3,269 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปยังเวียดนามได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเวียดนามได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ รถจักรยานยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร)

4.2 การวิเคราะห์การส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของไทยไปยังประเทศอาเซียนบวกสาม

4.2.1 การวิเคราะห์ RCA ของสินค้าเกษตรสำคัญ

จากการศึกษาสินค้าเกษตรที่สำคัญ 9 รายการของไทยส่งออกไปยังประเทศอาเซียนบวกสาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554 พบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าทั้งหมด 9 รายการ สินค้า ได้แก่ สินค้ากลุ่มปลาและสัตว์น้ำ มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 5.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่า สินค้ากลุ่มปลาและสัตว์น้ำมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทุกปีและในปี พ.ศ. 2554 มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 2.71 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2553 ถือว่ามีค่าลดลง เนื่องจากผลกระทบของอุทกภัย ส่งผลให้พื้นที่บางส่วนในภาคการประมงได้รับความเสียหาย และยังส่งผลต่ออุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการประมง เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ จึงทำให้การส่งออกลดลงตามไปด้วย

สินค้ากลุ่มพืชเพื่อบริโภค มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 7.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายปี พบว่าสินค้ากลุ่มนี้มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทุกปี และในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 8.47 สินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืช มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 16.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่าสินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืชมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทุกปี และในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 25.44 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาถือว่าค่า RCA ของสินค้ากลุ่มนี้เพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากปี พ.ศ. 2554 มีความต้องการข้าวในตลาดสูงขึ้น สาเหตุมาจากคู่แข่งของไทยหลายประเทศประสบภัยธรรมชาติส่งผลให้มีความต้องการนำเข้าข้าวจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น ในด้านคู่แข่งที่สำคัญ

ของไทยอย่างเวียดนาม ในปี พ.ศ. 2554 มีสัญญาซื้อข้าวจากต่างประเทศเป็นข้าวที่มีคุณภาพดี แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ในประเทศเวียดนามปลูกข้าวที่มีคุณภาพต่ำถึงร้อยละ 50-70 ของพื้นที่ปลูกข้าว อีกทั้งประเทศอินเดียและปากีสถานได้ระบายข้าวคุณภาพต่ำในราคาที่ต่ำกว่าเวียดนาม จึงทำให้ประเทศเวียดนามจึงไม่สามารถแข่งขันกับไทยได้ (สำนักงานส่งเสริมการค้าในสถานอัย ประเทศเวียดนาม, 2555)

จากการคำนวณดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้ากลุ่มไขมันและน้ำมันจากพืช พบว่ามีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 1.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่าสินค้ากลุ่มนี้มีความได้เปรียบในทุกปี และในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 1.12 สินค้ากลุ่มน้ำตาลและขนมที่ทำจากน้ำตาล มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 345.43 และเมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่า สินค้ากลุ่มนี้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทุกปี และในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 477.56 ซึ่งมีค่า RCA สูงสุดเป็นกลุ่มสินค้าที่ทำการศึกษา เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ผลิตน้ำตาลรายใหญ่ที่สุดของเอเชียและเป็นอันดับที่ 2 ของโลก รองจากประเทศบราซิล ซึ่งประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ไม่สามารถผลิตน้ำตาลได้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนประเทศไทยนอกจากจะสามารถผลิตน้ำตาลได้อย่างเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศแล้วยังสามารถผลิตเพื่อการส่งออกได้ถึงร้อยละ 70 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมดอีกด้วย

สินค้ากลุ่มของปรุงแต่งจากธัญพืช มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 6.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายปี พบว่าสินค้ากลุ่มของปรุงแต่งจากธัญพืชมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทุกปี และในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 7.54 สินค้ากลุ่มซอส ซุป น้ำปลาและเครื่องปรุงอื่นๆ มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 11.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่า สินค้ากลุ่มนี้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 10.69 สินค้ากลุ่มเครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 17.08 เมื่อพิจารณาเป็นรายปี พบว่าสินค้ากลุ่มนี้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทุกปี ในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 20.93 และสินค้ากลุ่มยางและของที่ทำด้วยยาง มีค่าเฉลี่ย RCA เท่ากับ 51.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายปี พบว่าสินค้ากลุ่มนี้มีความเปรียบโดยเปรียบเทียบทุกปี และในปี พ.ศ. 2554 มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 65.54 ประเทศไทยนั้นเป็นหนึ่งในประเทศที่ผลิตยางรายใหญ่ของโลก เมื่อในปี พ.ศ. 2553 ค่า RCA มีค่าต่ำกว่าปีอื่นๆ แต่ยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากมา ในปี พ.ศ. 2552 เกิดสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของโลก ส่งผลต่อความต้องการรถยนต์ และปริมาณความต้องการยางเพื่อนำไปผลิตส่วนประกอบของรถยนต์ โดยเฉพาะยางล้อรถและชิ้นส่วนลดลงตามไปด้วย

จากผลการคำนวณดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของไทย ที่ส่งไปยังประเทศอาเซียนบวกสามนั้น ประเทศไทยมีความได้เปรียบมากกว่าทุกประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนบวกสาม

ตารางที่ 4.1 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกลุ่มสินค้าเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2554 (โดยเรียงตามพิกัดศุลกากร)

ลำดับ	พิกัดสินค้า	ค่าดัชนี RCA				
		พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554
1	03 (สินค้ากลุ่มปลาและสัตว์น้ำ)	5.54	5.89	5.71	5.59	2.71
2	07 (สินค้ากลุ่มพืชเพื่อบริโภค)	6.00	5.83	8.24	7.87	8.47
3	10 (สินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืช)	10.63	16.65	15.82	14.82	25.44
4	15 (สินค้ากลุ่มไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์)	1.60	1.68	0.98	1.03	1.12
5	17 (สินค้ากลุ่มน้ำตาลและขนมที่ทำจากน้ำตาล)	261.28	327.14	307.01	354.16	477.56
6	19 (สินค้ากลุ่มของปรุงแต่งจากธัญพืช)	5.84	8.67	7.28	5.63	7.54
7	21 (สินค้ากลุ่มซอส ซุป น้ำปลา และเครื่องปรุงอื่นๆ)	9.95	11.47	12.19	11.51	10.69

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	พิกัดสินค้า	ค่าดัชนี RCA				
		พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554
8	22 (สินค้ากลุ่มเครื่องคั้น สุรา น้ำส้มสายชู)	12.57	17.03	17.61	17.26	20.93
9	40 (สินค้ากลุ่มยางและของที่ทำได้ด้วยยาง)	49.02	59.62	59.09	22.28	65.55

ที่มา: จำนวนจากข้อมูลของ GTA (Global Trade Atlas)